

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного та соціального права

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Актуальні проблеми екологічного та земельного права
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми *Право*
за спеціальністю *081 «Право»*
на другому (магістрському) рівні вищої освіти

Суми – 2021

Розробники:

(підпис)

Стрельник В.В., к.ю.н., доцент

Нежевело В.В.. ст.. викладач

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри приватного та соціального права	протокол від <u>18.06.2021</u> № <u>14</u>		
	<table><tr><td>Завідувач кафедри</td><td> (підпис)</td><td>Кузнецова М.Ю. (прізвище, ініціали)</td></tr></table>	Завідувач кафедри	 (підпис)
Завідувач кафедри	 (підпис)	Кузнецова М.Ю. (прізвище, ініціали)	

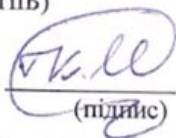
Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Курило М.П.
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

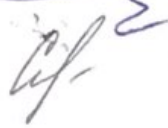
Роговенко О.В.
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

Кузнецова М.Ю.
(ПІБ)

Стрельник В.В.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Ж.Бар
(підпис)

(Ж.Баранів)
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 17.08. 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	Актуальні проблеми екологічного та земельного права		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра приватного та соціального права		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Право» за спеціальністю 081 «Право»		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6.	Рівень НРК	Другий (магістерський) рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень		
7.	Семестр, тривалість вивчення, форма контролю	1 (осінній семестр), 15 тижнів, іспит 2 (весняний семестр), 9 тижнів, іспит		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	Осінній семестр - 4 кредита Весняний семестр – 4 кредита ЄКТС		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
	Денна форма – 90 /60 годин	Лекційні – 10/10 годин	Практичні /семінарські – 20/10 годин	60/40 годин
	Заочна форма – 150 годин	12 годин	12 годин	126 годин
10.	Мова навчання	Державна (українська)		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Стрельник Вікторія Валеріївна, доцент кафедри приватного та соціального права Години консультацій – кожного понеділка о 12.45, кабінет 109 г		
11.1	Контактна інформація	viktoriastrelnyk@gmail.com		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Предметом вивчення навчальної дисципліни є актуальні проблеми охорони навколишнього середовища та колізійні аспекти у правовому регулюванні відносин з раціонального використання та охорони земельних ділянок різних категорій. Правове регулювання охорони довкілля та земельних відносин постійно змінюється та оновлюється, і, незважаючи на це, залишається далеким від досконалості. Відсутність чіткого розуміння сутності та адекватного законодавчого врегулювання еколого-правових відносин як специфічного правового явища певною мірою обмежує можливості учасників правовідносин здійснювати свої права та виконувати обов'язки, задовольняти відповідні інтереси. За таких умов надзвичайно актуальним є здійснення наукового аналізу основних блоків екологічних та земельних відносин, встановлення їхньої сутності та правової природи, притаманних їм ознак, а також дослідження особливостей конкретних із них. Розуміння проблемних питань теорії, практики та законотворчості в сфері охорони природи потребують ґрунтового наукового аналізу доктринальних теоретичних досліджень, системного тлумачення законодавчих приписів, аналізу правозастосовної практики, правових позицій вищих судових інстанцій. .		
13.	Мета освітнього компонента	Мета освітнього компонента: є формування концептуальних системних наукових уявлень про наукові підходи щодо трактування місця екологічного та земельного права в системі права України, а також поглиблення та систематизація доктринальних уявлень про природу зазначених правовідносин.		
14.	Передумови вивчення			

	ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК 8: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК 8										
	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 17
ДРН1. Вільно оперувати понятійно-категоріальним апаратом у сфері екологічного та земельного права, застосовувати їх при проведенні наукових та науково-практичних досліджень.	X				X						
ДРН2. Юридично грамотно та аргументовано захищати певне правове рішення, викладати його в усній та письмовій формі											
ДРН3. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації.					X				X	X	X
ДНР 4. Використовувати чинне екологічне та земельне законодавство для розширення свого правового	X		X						X		

кругозору, правової культури та вирішення проблемних питань, що виникають у практичній діяльності.											
ДРН 5. Демонструвати знання для вирішення практичних завдань, пов'язаних із збереженням природних ресурсів, забезпеченням удосконалення відповідних правових механізмів, зокрема за умов посилення європейської та міжнародної інтеграції України, розвитку ринкових відносин, утвердження рівності різних форм власності на землю		X	X	X		X	X		X	X	X
ДРН 6. Виявляти недосконалість окремих норм та проблеми у їх застосуванні, знаходити шляхи їх вирішення; орієнтуватись у напрямках розвитку земельних відносин .				X						X	X

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		Рекомендована література ¹		
	Аудиторна робота	Сам роб			
Осінній 1 семестр					
	Лк	П.з / семін. з	Лаб . з.		
Тема 1. Проблеми земельного права як самостійної галузі права 1. Науково-правничі школи в Україні, які досліджують питання земельного права та земельного законодавства. 2. Проблеми поняття землі як інтегрованого та диференційованого об'єкта правового регулювання. 1. Проблеми поняття сучасного земельного права України.	2	2/2		4/10	1-12
Тема 2. Проблеми джерел земельного права України 1. Проблеми законодавчого врегулювання земельних відносин в умовах сьогодення. 2. Проблеми законодавчого врегулювання земельних відносин в контексті необхідності розмежування правового регулювання відносин, об'єктами яких виступають земельні ділянки та нерухоме майно. 3. Рішення та висновки Конституційного суду в системі джерел земельного права. 4. Проблеми співвідношення стандартів та інших нормативно-технічних документів з джерелами земельного права.	-/2	2/2		12/20	1-12
Тема 3. Проблеми права власності на землю. 1. Право власності на землю: проблеми поняття, ознаки, функції. 2. Проблеми форм права власності на землю. 3. Проблеми реалізації права приватної, державної та комунальної власності на землю. 4. Проблеми набуття права власності на земельні ділянки за різними правовими формами 5. Проблеми припинення права власності на земельну ділянку. 6. Гарантії права власності на землю.	2/2	4/2		8/12	1-12
Тема 4. Проблеми права землекористування. 1. Право землекористування: проблеми поняття та	2/2	2/2		4/12	1-12

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

видів. 2. Проблеми права постійного землекористування. 3. Проблеми земельних орендних відносин. 4. Проблеми земельних сервітутних відносин.					
Тема 5. Проблеми правового регулювання управління у галузі використання, відтворення та охорони земель 1. Проблеми управлінських відносин у галузі використання, відтворення та охорони земель. 2. Проблеми організаційно-правового забезпечення управління в галузі використання, відтворення та охорони земель. 3. Проблеми планування використання земель як функції управління у галузі використання, відтворення та охорони земель. 4. Проблеми здійснення землеустрою як функції управління у галузі використання, відтворення та охорони земель. 5. Проблеми здійснення контролю за використанням та охороною земель як функції управління у галузі використання, відтворення та охорони земель. 6. Проблема ведення державного земельного кадастру як функції управління у галузі використання, відтворення та охорони земель.	-/-	2/-		12/ 34	1-12
Тема 6. Проблеми відповідальності в земельному праві України 1. Проблеми відповідальності як засобу реалізації земельного права: поняття і форми. 2. Проблеми юридичної відповідальності за земельні правопорушення. 3. Особливості застосування різних видів відповідальності за земельні правопорушення.	2/2	2/2		6/ 10	1-12
Тема 7. Проблеми правових режимів окремих категорій земель. 1. Проблеми поняття та особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. 2. Проблеми поняття та особливості правового режиму земель населених пунктів. 3. Особливості правового режиму земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. 4. Проблеми поняття та особливості правового режиму земель оздоровчого та рекреаційного призначення. 5. Проблеми поняття та особливості правового режиму земель історико-культурного призначення. 6. Особливості правового режиму земель лісгосподарського призначення. 7. Проблеми правового режиму земель водного	2/2	4/2		8/ 28	1-12

фонду.					
Всього	10/ 12	20\12		60/ 126	
Весняний 2 семестр					
Тема 8. Проблеми формування еколого-правової науки та освіти в сучасних умовах 2. Наукові концепції взаємодії суспільства і природи в умовах соціально-екологічної кризи та їх вплив на формування науки екологічного права. 3. Генетичні засади суспільної екологічної саморегуляції у правосвідомості Українського народу. 4. Формування відновлювальної (відтворювальної) форми взаємодії суспільства і природи на засадах положень Концепції сталого розвитку. 5. Стратегія національної екологічної політики як державно-правовий засіб оптимізації форм взаємодії суспільства і природи	2	2		10	7,8
Тема 9. Світоглядні та науково-методологічні проблеми формування екологічного права 1. Науково-правові засади становлення екологічного права. 2. Особливості предмета і метода екологічного права як основних критеріїв виділення його в окрему галузь права. 3. Диференціація, інтеграція та комплексність як тенденції щодо розвитку екологічного права. 4. Проблеми систематизації екологічного законодавства в сучасних умовах.	2	2		6	7,8
Тема 10. Проблеми правового забезпечення охорони надр 1. Стан, сутність та перспективи розвитку сучасного нормативно-правового забезпечення охорони надр. 2. Надра як об'єкт правової охорони	2	2		6	5,7,8
Тема 11. Стан сучасного правового забезпечення охорони вод 1. Стан сучасного правового забезпечення охорони вод. 2. Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері охорони вод	2	2		8	
Тема 12. Проблеми правового забезпечення охорони атмосферного повітря, озонового шару та клімату 1. Атмосферне повітря, озоновий шар і клімат як об'єкти еколого-правової охорони. Правова охорона озонового шару і клімату	2	2		10	
Всього	10	10		40	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде	Кількість	Методи навчання (які види навчальної	Кількість
------------	--	------------------	--	------------------

	проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій)</u>	годин	діяльності має виконати <u>студент самостійно)</u>	годин
ДРН1. Вільно оперувати понятійно-категоріальним апаратом у сфері екологічного та земельного права, застосовувати їх при проведенні наукових та науково-практичних досліджень.	<i>Лекції-візуалізації</i>	10	<i>Усне опитування, тестування</i>	10
ДРН2. Юридично грамотно та аргументовано захищати певне правове рішення, викладати його в усній та письмовій формі	<i>Обговорення на заняттях, тематична дискусія, рішення ситуативних задач</i>	10	<i>Усне опитування, письмова робота</i>	10
ДРН3. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації.	<i>Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)</i>	20	<i>Написання контрольних робіт за результатами вивчення теоретичного матеріалу</i>	4
ДНР 4. Використовувати чинне екологічне та земельне законодавство для розширення свого правового кругозору, правової культури та вирішення проблемних питань, що виникають у практичній діяльності.	<i>Практичні заняття Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)</i>	10	<i>Реферат презентація</i>	10
ДРН 5. Демонструвати знання для вирішення практичних завдань, пов'язаних із збереженням природних ресурсів, забезпеченням удосконалення відповідних правових механізмів, зокрема за умов посилення європейської та міжнародної інтеграції України, розвитку ринкових відносин, утвердження рівності різних форм власності на землю	<i>Індивідуальна дослідницька робота</i>	10	<i>Презентація – захист</i>	10
ДРН 6. Виявляти недосконалість окремих норм та проблеми у їх застосуванні, знаходити шляхи їх вирішення; орієнтуватись у	<i>тематична дискусія</i>	10	<i>Вирішення правових ситуацій-кейсів</i>	10

напрямах розвитку земельних відносин.				
--	--	--	--	--

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання Осінній 1 семестр (іспит)	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1 (теми 1-3)	20 балів/20%	До 7 тижднів
1.1.	Тестування (тест множинного вибору)	5 балів /5%	До 7 тижня
1.2.	Усні опитування (кожне практичне заняття)	5 балів /5%	щотижня
1.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
1.4	Колоквіум (тема 4)	10 балів /10%	До 7 тижня
2	Атестація (тест множинного вибору)	15 балів /15%	7 тижднів
3.	Модуль 2 (теми 4-8)	35 балів/20%	15 тижднів
3.1	Тестування	5 балів /5%	До 15 тижня
3.2	Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
3.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
3.4	Індивідуальна дослідницька робота (реферат)	5 балів /5%	До 15 тижня
3.3	Колоквіум (тема 7)	10 балів /10%	До 15 тижня
3.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 15 тижня
3.6	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	15 балів /15%	До 15 тижня
4	Іспит	30 балів/30%	За розкладом

№	Методи сумативного оцінювання Весняний 2 семестр (іспит)	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1 (теми 9-11)	55 балів/20%	До 7 тижднів
1.1.	Тестування (тест множинного вибору)	5 балів /5%	До 7 тижня
1.2.	Усні опитування (кожне практичне заняття)	5 балів /5%	щотижня
1.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
1.4	Колоквіум (тема 10)	10 балів /10%	До 7 тижня
1.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 7 тижня
1.6	Індивідуальна дослідницька робота (реферат)	5 балів /5%	До 9 тижня
2	Атестація (тест множинного вибору)	15 балів /15%	7 тижднів
4	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	15 балів /15%	До 9 тижня
5	Іспит	30 балів/30%	За розкладом

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Практичний кейс (підготовка, презентація, захист)	<7 балів	7-12	13-14 балів	15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість,

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

		<i>недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>		<i>запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Колоквіум	<i><3 балів</i>	<i>3-5 балів</i>	<i>6-8 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
	<i>Теоретичні відповіді не точні не вірні</i>	<i>Відповіді надані не на всі питання колоквіуму,</i>	<i>Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	<i>Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі</i>
Модульний контроль (тест множинного вибору)	<i>0-1 бал</i>	<i>2-3 бали</i>	<i>3-4 балів</i>	<i>5 балів</i>
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Атестація (тест множинного вибору)	<i>0-3 балів</i>	<i>3-7 балів</i>	<i>7-13 балів</i>	<i>13-15 балів</i>
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Іспит	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному завдання не виконано</i>	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано з помилками</i>	<i>Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано</i>	<i>Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано</i>

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях
3	Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату	1-10 тиждень
5	Оцінювання результатів колоквіуму	7,14 тиждень
6	Оцінювання письмових робіт	7, 14 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Щодо питань земельного права:

Основна:

1. Андрейцев В.І. Земельне право і законодавство суверенної України: Актуальні проблеми практичної теорії. – К.: Знання, 2005. – 445 с.
2. Коваленко Т. О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія К. : Юрінком Інтер, 2013.
3. Мірошниченко А. М., Марусенко Р. І. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України, 5-те видання, змінене і доповнене. – К.: Алерта, 2013. – 544 с.
4. Мірошниченко А. М. Земельне право України: Підручник. - 2-ге видання, допов. і перероб. - К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. - 678 с.
5. Земельне право України: Підручник / За ред. О.О. Погрібного та І.І. Каракаша. - Вид. 2, перероб. і доп. - К.: Істина, 2009. - 600с.
6. Земельне право : підручник / М. В. Шульга, Н. О. Багай, В. І. Гордєєв та ін.; за ред. М. В. Шульги. - Х. : Право, 2014. - 520 с.
7. Земельне право України: Підручник / За ред. В.І. Семчика і П.Ф. Кулиничка. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. – 424 с.
8. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. Курила В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 528 с.
9. Правознавство: Навчальний посібник: у 2 т. Т. 2 / За заг. ред. М.П. Курила. – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2016. – 436 с.
10. Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни "Земельне право України" (відповідно до вимог ECTS) : навчальне видання: Х. : Право, 2012.
11. Нежевелю В.В.Земельне право: Навчально-методичний посібник (програма, плани лекцій та практичних занять, рекомендації та завдання до практичної та самостійної роботи, тестові завдання, питання для самоконтролю, термінологічний словник) / В.В. Нежевелю // Суми, 2017 рік. – 109 с.
12. Шеремет А. П. Земельне право України: Чернівці : ТОВ "Видавництво "Наші книги", 2008.

Допоміжна:

1. Алексеева С. Виды земельных сервитутов и их классификация // Підприємництво, господарство і право. – 2005. - № 5. – С. 30-33.
2. Андрейцев В.І. Суверенній Україні – нову «Земельну Конституцію» (концептуальні підходи до підготовки проекту Кодексу законів України про землю) // Право України. – 1999. - № 9. – С. 58-65.
3. Бакай О.А. Щодо питання про поняття земель, які використовуються під забудову // Підприємництво, господарство і право. – 2002. - № 2. – С. 105-106.
4. Бейкун А. Співвідношення Конституції України та інших нормативно-правових актів з питань регулювання аграрних та земельних відносин // Право України. – 2000. - № 3. – С. 45-48.
5. Бердников Є., Пастушенко П. Трансформація інституту постійного землекористування у зв'язку з прийняттям нового Земельного кодексу України // Право України. – 2004. - № 2. – С. 60-66.
6. Берлач А. Організаційно-правові проблеми становлення орендних відносин в Україні: історія і сучасність // Право України. – 1999. - №. 2. – С. 15-18.
7. Бусуйок Д. Правові підстави обмеження прав на землю // Право України. – 2004. - № 9. – С. 97-100.

8. Вівчаренко О. Проблеми гарантій охорони права власності на землю в Україні // *Право України*. – 2003. - № 12. – С. 88-93.
9. Гамбург Л. Формування кадрового складу та визначення спеціалізації статутних судів на Лівобережній Україні в судовій реформі 1760-1763 рр. // *Право України*. – 2004. - № 6. – С. 106-109.
10. Грищук Н. Перспективи діяльності іпотечних банків в Україні // *Право України*. – 2006. - № 1. – С. 145-149.
11. Гуревський В.К. Особливості придбання земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод // *Земельне право*. – 2006. - № 1. – С. 5-14.
12. Екологічне право: Особлива частина: Підруч. для студ. юрид. вузів і фак.: Повний акад. курс / За ред. акад. АПрН В.І. Андрейцева. – К.: Істина, 2001. – 544 с.
13. Ільницька Н. Оренда як правова форма використання земель у сучасний період: поняття, особливості, юридична природа // *Право України*. – 2000. - № 8. – С. 60-64.
14. Коваленко Т. Проблеми гарантування земельних прав громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи // *Право України*. – 2006. - № 12. – С. 83-86.
15. Кулинич П.Ф. Право добросусідства за земельним законодавством України // *Земельне право*. – 2006. - № 1. – С. 25-33.
16. Луначенко А.В. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення // *Земельне право*. – 2006. - № 1. – С. 56-64.
17. Мірошниченко А.М. Колізії прав на земельну ділянку та прав на розташовані на ній будівлі і споруди // *Бюлетень Міністерства юстиції України*. – 2006. - № 4 (56). – С. 83-89.
18. Нікітюк Г. Правове регулювання інституту земельної ренти в Україні // *Право України*. – 1999. - № 6. – С. 58-60.
19. Носік В., Коваленко Т. Щодо правової природи земельної частки (паю) // *Право України*. – 2000. - № 3. – Ст. 48-53.
20. Носік В.В. Самовільне зайняття земельних ділянок: теорія і практика // *Земельне право України*. – 2006. - № 5. – С. 47-58.
21. Шульга А.М. Проблеми відповідальності за самовільне зайняття земельних ділянок // *Земельне право*. – 2006. - № 1. – С. 65-70.
22. Яніцький В. Земельна правоздатність громадян // *Право України*. – 2006. - № 11. – С. 98-101.

Нормативно – правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>]
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>];
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/80731-10>]
4. Кримінальний Кодекс України від 05.04.2001 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/2341-14>];
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 зі змінами та доповненнями [<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>];
6. Водний кодекс України від 06.06.95 // *Відомості Верховної Ради України*, 1995, N 24, ст.189
7. Господарський кодекс України від 16.01.03 // *Відомості Верховної Ради України*, 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144
8. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.95 // *Відомості Верховної Ради України*, 1995, NN 47, 48, 49, 50, 51, 52, ст.349

9. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/80731-10>]
10. Кодекс України про надра від 27.07.94 // Відомості Верховної Ради (ВВР) 1994, N 36, ст.340
11. Лісовий кодекс України від 21.01.94 в ред. від 08.02.2006// Відомості Верховної Ради (ВВР) 1994, N 17, ст.99.
12. Методика, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 27 жовтня 1997 р [<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0285-98>] ;
13. Закон України “ Про державний контроль за використанням та охороною земель ” від 19 червня 2003 р. зі змінами та доповненнями [<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/963-15>];
14. Закон України «Про колективне сільськогосподарське підприємство» 14.02.1992 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2114-12>];
15. Закон України “Про оренду землі” від 06.10.1998 року . зі змінами та доповненнями [<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/161-14>];
16. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02. 2001 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>];
17. Закон України «Про фермерське господарство» від 19.06.2003 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/973-15>]
18. Закон України «Про автомобільний транспорт» від 05.04.01 // Відомості Верховної Ради України, 2001, N 22, ст.105
19. Закон України «Про автомобільні дороги» від 08.09.05 // Відомості Верховної Ради України, 2005, N 51, ст.556
20. Закон України «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.05 // Відомості Верховної Ради України, 2005, N 49, ст.517
21. Закон України «Про використання земель оборони» від 27.11.03 // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 14, ст.209
22. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» від 08.02.95 // Відомості Верховної Ради України, 1995, N 12, ст.81
23. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 07.02.02 // Відомості Верховної Ради України, 2002, N 30, ст.204
24. Закон України «Про державний кордон України» від 04.11.91 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 2, ст. 5
25. Закон України «Про державну експертизу землепорядної документації» від 17.06.04 // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 38, ст.471
26. Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень» від 01.07.04 // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 51, ст.553
27. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24.06.2004 // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 45. – Ст. 502.
28. Закон України «Про електроенергетику» від 16.10.97 // Відомості Верховної Ради України, 1998, N 1, ст.1
29. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13.10.92 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 50, ст.676
30. Закон України «Про залізничний транспорт» від 04.07.96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, N 40, ст. 183
31. Закон України «Про заставу» від 02.10.92 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 47, ст.642
32. Закон України «Про захист конституційних прав громадян на землю» від 20.01.05 // Відомості Верховної Ради України, 2005, N 10, ст.194

33. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.03 // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 36, ст.282
34. «Про колективне сільськогосподарське підприємство» (ст. 10) від 14.02.92 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 20, ст.272
35. Закон України «Про концесії» від 14.07.99 // Відомості Верховної Ради України, 1999, N 41, ст.372
36. Закон України «Про курорти» від 05.10.00 // Відомості Верховної Ради України, 2000, N 50, ст.435
37. Закон України «Про меліорацію земель» від 14.01.00 // Відомості Верховної Ради України, 2000, N 11, ст.90
38. Закон України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» від 29.11.01 // Відомості Верховної Ради України, 2002, N 10, ст.78
39. Закон України «Про оборону України» від 06.12.91 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 9, ст.106
40. Закон України «Про оренду землі» від 06.10.98 // Відомості Верховної Ради України, 1998, N 46-47, ст.280
41. Закон України «Про особисте селянське господарство» від 15.05.03 // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 29, ст.232
42. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» від 18.03.04 // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 26, ст.361
43. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.03 // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 39, ст.349
44. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.07.00 // Відомості Верховної Ради України, 2000, N 39, ст.333
45. Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.03 // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 15, ст.229
46. Закон України «Про питну воду та питне водопостачання» від 10.01.02 // Відомості Верховної Ради України, 2002, N 16, ст.112
47. Закон України «Про планування і забудову території» від 0.04.00 // Відомості Верховної Ради України, 2000, N 31, ст.250
48. Закон України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» від 05.06.03 // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 38, ст.314
49. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.92 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 34, ст.502
50. Закон України «Про столицю України – місто-герой Київ» від 15.01.99 // Відомості Верховної Ради України, 1999, N 11, ст. 79
51. Закон України «Про транспорт» від 10.11.94 // Відомості Верховної Ради України, 1994, N 51, ст.446
52. Закон України „Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.91 // Відомості Верховної Ради України, 1991, N 41, ст.546
53. Указ Президента України «Про біосферні заповідники в Україні» 26.11.93 № 563.
54. Постанова Верховної Ради УРСР «Про земельну реформу» 18.12.90 // Відомості Верховної Ради України, 1991, N 10, ст.100
55. Постанова Кабінету Міністрів України «Про експертну грошову оцінку земельних ділянок» 11.10.02 №1531 // Офіційний вісник України. - 2002 р. - № 42 від 01/11/2002, стор. 144, стаття 1941
56. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних розмірів земельних ділянок, які утворюються в результаті поділу земельної ділянки фермерського господарства, що успадковується» 10.12.03 № 1908 // Офіційний вісник України. - 2003 р. № 51 від 02/01/2004, книга 1, стор. 181, стаття 2682.

57. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження положення про моніторинг земель» 20.08.93 № 661

58. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них» 08.05.96 № 486

59. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку зміни цільового призначення земель, які перебувають у власності громадян або юридичних осіб» 11.04.02 № 502 // Офіційний вісник України. - 2002 р. № 15 від 26/04/2002, стор. 87, стаття 818.

60. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» 16.05.07 № 733 // Офіційний вісник України. - 2007 р. № 37 від 01/06/2007, стор. 207, стаття 1483.

61. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку складання паспортів річок і Порядку установаження берегових смуг водних шляхів та користування ними» 14.04.97 № 347 // Офіційний вісник України. - 1997 р. № 16, стор. 80.

62. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку укладання охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини» 28.12.01 № 1768 // Офіційний вісник України. - 2002 р. № 1 від 18/01/2002, стор. 77.

63. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження правил охорони ліній електрозв'язку» 29.01.96 № 135.

64. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження типового договору оренди землі» 03.03.04 № 220 // Офіційний вісник України. - 2004 р. № 9 від 19/03/2004, стор. 30, стаття 527.

65. Наказ Мінбуду «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України» 10.04.2006 № 105 // Офіційний вісник України. - 2006 р. № 31 від 16/08/2006, стор. 415, стаття 2276.

Та низка інших кодексів, Законів України, указів Президента України, Постанов ВРУ, Постанов КМУ, Пленумів ВСУ, наказів відомчих установ, тощо, в залежності від теми занять.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
2. <http://www.minagro.kiev.ua> - Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України.
3. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
4. <http://www.urist.in.ua> - Первый украинский юридический форум.
5. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
6. <http://www.rada.kiev.ua> - Бібліотека Верховної Ради України -
7. <http://www.rada.kiev.ua/LIBRARY/partners.html> - Бібліотеки та інформаційні центри -
8. <http://www.gntb.n-t.org> - Державна науково-технічна бібліотека України -
9. <http://www.lib-du.univ.kiev.ua> - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка -
10. <http://www.ukma.kiev.ua> - Наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія -
11. <http://www.nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського -
12. <http://www.lucl.kiev.ua> - Публічна бібліотека ім. Лесі Українки
13. <http://www.library.uazone.net> - Українська бібліотечка
14. <http://land.gov.ua/> - Офіційний сай Державної служби України з питань геодезії картографії та кадастру
15. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> - Земельний кодекс України від 25.10.01 // Відомості Верховної Ради України, № 2768-III

16. http://www.big-lib.com/book/10_Zemelne_prawo_Ukraini - Земельне право України: Навчальний посібник / Мірошніченко А.М./ – К: Алерта, ЦУЛ, 2011.- 678 с.
17. http://www.zaochka.net/catalog_p_16.html - Земельне право України: Підручник / За ред. О.О. Погрібного та І.І. Каракаша. - Вид. 2, перероб. і доп. - К.: Істина, 2009. - 600с.
18. <http://www.twirpx.com/file/1260541/> - Каракаш І.І. Право собственности на землю и право землепользования в Украине Научно-практическое пособие. — К.: Истина, 2004. — 216 с.
19. http://uchebnikonline.com/pravo/zemelne_prawo_korneyev_yuv/zemelne_prawo_korneyev_yuv.htm - Земельное право : Учебник. - 2-е изд. передел. и доп. / Корнеев Ю.В. – К.: Центр научной літератури, 2011. – 248 с.
20. http://www.adhdportal.com/book_3618.html - Боголюбов С.А. Земельное право: Учебник — М.: Высшее образование, 2006. -413с.
21. http://static.ozone.ru/multimedia/book_file/1010458239.pdf - Земельное право : учебник для бакалавров / под ред. Н. Г. Жаворонковой, И. О. Красновой. — М. : Издательство Юрайт, 2014. — 580 с.

Щодо питань екологічного права:

Основна:

1. Екологічне право України. Особлива частина: навчальний посібник / за ред. О.М. Шуміло. ЦУЛ, 2017. 432 с.
2. Природноресурсове право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Каракаша І.І., Харитонової Т.Є. Одеса: Гельветика, 2018. 565 с.
3. Екологічне право : підручник /за ред. А.П. Гетьмана. Харків : Право, 2019. 552 с.
4. Екологічне право України : навч. посіб. / за ред. проф. І.І. Каракаша, д.ю.н. Т.Є. Харитонової, к.ю.н. А.І. Черемної. Одеса: Гельветика, 2018. 408 с.
5. Екологічне право України: підруч. / за ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2018. 552 с.
6. Шемишченко Ю. Оцінка впливу на довкілля як інструмент охорони екологічних прав людини / Ю. Шемишченко, Н. Малишева, Т. Третяк // Юрид. вісн. України. 2018. №40. С. 12-13.11.
7. Науково-практичний коментар до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» / Н. Р. Малишева, М.І. Єрофєєв. Харків: Право, 2017. 416 с.
8. Харитонova Т. Є. Право землекористування та його основні види. Земельне право України : навч. посіб. І. І. Каракаш, В. Д. Сидор, Т. Є. Харитонova та ін.; за ред. І. І. Каракаша та Т.Є. Харитонової. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Одеса : Юрид. л-ра, 2017.

НОРМАТИВНІ АКТИ

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. Дата оновлення: 01.01.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР) № 30: офіц. текст. Київ : КМ. С.141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-Х. Дата оновлення: 14.11.2020. Відомості Верховної Ради Української (ВВР). Додаток до № 51. С. 1122.
3. Лісовий кодекс України: Закон України від 21 січня 1994 р. № 3852-ХІІ. Дата оновлення: 03.07.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 21. С.170.
4. Кодекс України про надра: Закон України від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 36. С. 340.

5. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 24. С. 189.
6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 14.11. 2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 25–26. Ст. 31.
7. Земельний кодекс України: Закон України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 3–4. С. 27.
8. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 40–44. С. 356.
9. Господарський Кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 18, № 19–20, № 21–22. С. 144.
10. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 07.11.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 13–14, № 15–16, № 17. С. 112.
11. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27 лютого 1991 р. № 791а-XII. Дата оновлення: 04.06.2016. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). № 16. С. 198.
12. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 41. С. 546.
13. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16 червня 1992 р. № 2456- XII. Дата оновлення: 03.07.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 34. С. 502.
14. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII. Дата оновлення: 16.07.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 48. С. 650.
15. Про основи містобудування: Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2780-XII. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 52. С. 683.
16. Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування: Закон України від 14 жовтня 1994 р. № 208/94-ВР. Дата оновлення: 10.06.2017. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 46. С. 411.
17. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 8 лютого 1995 р. № 39/95-ВР. Дата оновлення: 03.07.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 12. С. 81.
18. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 2 березня 1995 р. № 86/95-ВР. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 14. С. 91.
19. Про виключну (морську) економічну зону України: Закон України від 16 травня 1995 р. № 162/95-ВР Дата оновлення: 09.12.2012. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 21. С.152.
20. Про поводження з радіоактивними відходами: Закон України від 30 червня 1995 р. № 255/95-ВР Дата оновлення: 07.06.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 27. С. 198.
21. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 47. С. 56.
22. Про участь України в Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів: Закон України від 20 жовтня 1996 р. № 437. Дата оновлення: Офіційний вісник України. № 30. С. 1065.
23. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР Дата оновлення: 23.07.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 24. С. 170.

24. Про ратифікацію Угоди про проведення узгодженої політики в галузі транзиту нафти і нафтопродуктів магістральними трубопроводами: Закон України від 11 червня 1997 р. № 329 Дата оновлення: 12.06.1999. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 31. С.197.
25. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 5 березня 1998 р. № 183/98-ВР Дата оновлення: 11.01.2019. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 35. С.237.
26. Про відходи: Закон України від 5 березня 1998 р. № 187/98-ВР Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 36–37. С. 242.
27. Про загальні засади подальшої експлуатації і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення зруйнованого четвертого енергоблока цієї АЕС на екологічно безпечну систему: Закон України від 11 грудня 1998 р. № 309-XIV. Дата оновлення: 01.01.2015. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 4. С. 33.
28. Про гідрометеорологічну діяльність: Закон України від 18 лютого 1999 р. № 443- XIV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 16. С. 95.
29. Про спеціальну економічну зону туристсько-рекреаційного типу «Курортполіс Трускавець» : Закон України від 18 березня 1999 р. № 514-XIV. Дата оновлення: 17.02.2006. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 18. С. 139.
30. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 20–21. С. 190.
31. Про рослинний світ: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 591-XIV Дата оновлення: 07.06.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 22–23. С.198.
32. Про архітектурну діяльність: Закон України від 20 травня 1999 р. № 687-XIV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 31. С. 246.
33. Про меліорацію земель: Закон України від 14 січня 2000 р. № 1389-XIV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 11. С. 90.
34. Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону: Закон України від 10 лютого 2000 р. № 1436-III. Дата оновлення: 21.11.2019. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 13. С. 99.
35. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22 лютого 2000 р. № 1478-III. Дата оновлення: 10.03.2017. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 18. С. 132.
36. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-VIII. Дата оновлення: 25.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 23. С. 158.
37. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 8 червня 2000 р. № 1805-III. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 39. С. 333.
38. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 роки: Закон України від 21 вересня 2000 р. № 1989-III. Дата оновлення: 10.06.2012. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 47. С. 405.
39. Про курорти: Закон України від 5 жовтня 2000 р. № 2026-III. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 50. С. 435.
40. Про затвердження Загальнодержавної програми охорони та відтворення довкілля Азовського і Чорного морів: Закон України від 22 березня 2001 р. № 2333-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 28. С. 135.
41. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 21 червня 2001 р. № 2556- III Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 48. С. 252.
42. Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001 р. № 2894-III. Дата оновлення: 07.06.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 14. С. 97.

43. Про питну воду та питне водопостачання: Закон України від 10 січня 2002 р. № 2918-III. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 16. С. 112.
44. Про Червону книгу України: Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3055-III. Дата оновлення: 18.12.2017. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 30. С. 201. 21
45. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них: Закон України від 6 лютого 2003 р. № 486-IV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 15. С. 107.
47. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 39. С. 349.
48. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 р. № 963-IV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 39. С. 350.
49. Про ратифікацію Протоколу про воду та здоров'я до Конвенції про охорону та використання трансграничних водотоків та міжнародних озер 1992 року: Закон України від 9 липня 2003 р. № 1066-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 5. С. 30.
50. Про екологічну мережу України: Закон України від 24 червня 2004 р. № 1864-IV. Дата оновлення: 19.04.2018. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 45. С. 502.
51. Про карантин рослин: Закон України від 19 січня 2006 р. № 674-IV. Дата оновлення: 13.02.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 28. С. 212.
52. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 21 лютого 2006 р. № 3447-IV. Дата оновлення: 13.02.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 27. С. 230.
53. Про ветеринарну медицину: Закон України від 16 листопада 2006 р. № 361-V. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 5–6. Ст. 53. 55.
55. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р. № 877-V. Дата оновлення: 25.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 29. С. 389.
56. Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів: Закон України від 31 травня 2007 р. № 1103-V. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 35. С. 484.
57. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань мисливського господарства, полювання та рибальства, охорони, використання і відтворення тваринного світу: Закон України від 21 січня 2010 р. № 1827-VI. Дата оновлення: 24.06.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 10. С. 108.
58. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 34. С. 343.
59. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. Дата оновлення: 24.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 38. С. 385.
60. Про аквакультуру: Закон України від 18 вересня 2012 р. № 5293-VI. Дата оновлення: 18.12.2017. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 43. С. 616.
61. Про ратифікацію Європейської конвенції про захист домашніх тварин: Закон України від 18 вересня 2013 р. № 578-VII. Дата оновлення: 18.09.2013. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 20–21. С. 734.
62. Про невідкладні заходи у сфері збереження, відтворення та раціонального використання мисливських тварин: Указ Президента України від 23 травня 2005 р. № 837. Урядовий кур'єр. № 105.
63. Про затвердження Положення про Державне агентство України з управління зоною відчуження: Указ Президента України від 6 квітня 2011 р. № 393. Дата оновлення: 22.07.2020. Офіційний вісник України. № 29. С. 1230.

64. Про Положення про Державне агентство водних ресурсів: Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 453. Дата оновлення: 03.10.2020. Офіційний вісник України. № 29. С. 1259.
65. Про затвердження Положення про Державне агентство рибного господарства України: Постанова Кабінету міністрів України від 3 вересня 2015. 895-2015-п. Дата оновлення: 03.10.2020. Київ. № 895.
66. Про затвердження Методики визначення вартості запасів і ресурсів корисних копалин родовища або ділянки надр, що надаються у користування: постанова Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1117. Офіційний вісник України. № 34. С. 2279.
67. Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами: постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 615ю Дата оновлення: 17.09.2020. Офіційний вісник України. № 45. С. 1832.
68. Про розмір компенсації за незаконне добування, знищення або пошкодження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, а також за знищення чи погіршення середовища їх перебування (зростання): постанова Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2012 р. № 1030. Дата оновлення: 10.10. 2018. Офіційний вісник України. № 85. С. 3466.
69. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 р. : Закон України від 28 лютого 2019 р. № 2697-УІІ // Уряд. кур`єр. – 2019. – 6 квіт. – С. 8-10.
70. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23.05.2017 № 2059-VІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 29. – Ст. 315.”

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

<http://rada.gov.ua/> – сайт Верховної ради України;
<http://www.nbuuv.gov.ua/> – сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
<http://www.unidroit.org/> – сайт УНІДРУА;
<http://www.wto.org/> – сайт Світової організації торгівлі;
http://www.law.nyu.edu/library/foreign_intl/ – база посилань Школи права Університету Нью-Йорка;
<http://www.washlaw.edu/forint/> – база посилань Бібліотеки Школи права Університету Уошбурна;
<http://memory.loc.gov/law/GLINv1/GLIN.html> – база посилань Бібліотеки конгресу США;
<http://www.secure.law.cornell.edu/world/> – база посилань Інституту правової інформації Корнельської школи права.

Бібліотеки

1. Адреси Web- серверів національних і українських бібліотек - <http://nbuv.gov.ua/internet/libweb.html>
2. Адреси електронної пошти бібліотек України - <http://www.lucl.kiev.ua/win/adresf.html>
3. Бібліотека Верховної Ради України - <http://www.rada.kiev.ua>
4. Бібліотеки Дніпропетровського національного університету – <http://www.comsci.dsr.lp.ua/DSU/libraries>
5. Бібліотека Сумського державного університету - <http://www.sumdu.edu.ua/pages/library/>
6. Державна бібліотека України для юнацтва - <http://www.ukrlibworld.kiev.ua/univ/>
7. Державна науково-технічна бібліотека України - <http://www.gntb.n-t.org>
8. Електронна бібліотека Київського національного університету імені Тараса Шевченка - <http://www.scilib.univ.kiev.ua>
9. Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І.Чижевського - <http://www.library.online.kr.ua>

10. Луганська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О.М.Горького - <http://www.library.lg.ua>
11. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника - <http://www.lsl.lviv.ua>
12. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка - <http://www.lib-du.univ.kiev.ua>
13. Наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія - <http://www.ukma.kiev.ua>
14. Наукова бібліотека Таврійського національного університету - <http://www.lib.crimea.edu>
15. Наукова бібліотека Тернопільського державного технічного університету імені Івана Пулюя - <http://www.tu.edu.te.ua/library/>
16. Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету України. Київський політехнічний університет - <http://www.library.ntu-kpi.kiev.ua>
17. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua>
18. Національна парламентська бібліотека України - <http://www.nplu.kiev.ua>
19. Публічна бібліотека ім. Лесі Українки - <http://www.lucl.kiev.ua>
20. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна - <http://www.univer.kharkov.ua>

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	✓		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	✓		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	✓		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	✓		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	✓		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	✓		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	✓		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	✓		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	✓		
Література є актуальною	✓		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	✓		

Рецензенти:

Член проєктної групи ОП _____

(назва)

Курсьва _____

(ПІБ)

Кли _____

(підпис)

Викладач кафедри _____

(назва)

Степаненко _____

(посада, ПІБ)

В _____

(підпис)